

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН З ГОЛОВНИХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті проаналізовано проектну діяльність як основний чинник формування іншомовної інтерактивної компетентності студентів. Визначено основні види компетентностей, які складають цілісну систему освіти. Розглянуто пізнавальну діяльність студентів, яка виступає головною умовою формування в них креативності та творчості. Автор досліджує розвиток пізнавальної активності студентів через упровадження інтерактивних методик, основною з яких є метод проектів. Проаналізовано феномен «уміння вчитися у взаємодії». У статті розглянуто мету, завдання, структуру та етапи проведення проектної діяльності. На прикладі англійської та німецької мов доведено ефективність методу проектів для формування іншомовної інтерактивної компетентності студентів ВНЗ.

Ключові слова: інтерактивна компетентність, пізнавальна діяльність, метод проекту, навчання у взаємодії, презентація, лексико-граматичний матеріал, структурний компонент, інтеракція, ідентифікація.

Постановка проблеми. Головною зміною в суспільстві, яка впливає на ситуацію в сфері освіти, є прискорення темпів розвитку суспільства. У результаті заклад вищої освіти повинен готувати своїх студентів до життя, до змін, розвивати в них такі якості, як мобільність, динамізм та конструктивність. Така підготовка не може бути забезпечена за рахунок засвоєння певної кількості знань. На сучасному етапі потрібно інше: вироблення вмінь робити вибір, ефективно використовувати ресурси, зіставляти теорію з практикою, тобто здібності, необхідні для життя в мінливому суспільстві, що динамічно розвивається. В останні роки в розвинених країнах світу активно обговорюється проблема формування ключових компетенцій.

Особливо слід виділити навчально-пізнавальну, інформаційну, соціально-трудова, інтерактивну та комунікативну компетенції, які визначають успішність функціонування випускника в майбутніх умовах життєдіяльності. Справжня пізнавальна діяльність студентів виступає головною умовою розвитку в них ініціативи, активної життєвої позиції, винахідливості й уміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися в стрімкому потоці інформації. Саме ці якості особистості є ключовими компетентностями. Ці компетентності формуються тільки за умови регулярного включення студента в самостійну пізнавальну роботу, яка в процесі виконання проектів набуває ширшого характеру проблемно-пошукової діяльності. Особлива роль у досягненні цілей освіти належить

проектній технології, оскільки вона впливає на всі сфери життєдіяльності людини, особливо на інформаційну діяльність, до якої належить навчання.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемі формування інтерактивної компетентності (від англ. *interaction* – взаємодія) присвячені наукові роботи таких Л. Ф. Бакмана, Д. Браун, І. А. Єльнікової, І. А. Зязюна, Г. І. Коберника, Л. ван Лаєра, Д. Нанена, Б. Періш, Р. Ді П'єтро, О. І. Пометун, Дж. Річардза, К. Роджерса та багатьох інших. Так, Л. Ф. Бакман досліджує інтеракцію як когнітивний і психолінгвістичний аспект діяльності будь-якої особистості. Учений виділяє три головні складові інтеракції, а саме: володіння мовними знаннями, володіння знаннями про навколишній світ та володіння загальною когнітивною здібністю. Дослідник Л. ван Лаєр вивчає інтеракцію як володіння здібністю тактичного навчання й викладання. Науковець виділяє чотири типи педагогічної інтеракції, серед них він виділяє трансмісію, обмін інформацією, трансакцію та трансформацію. Дж. Річардз у своїй науковій роботі дає визначення інтерактивної компетентності, що являє собою здатність відповідати правилам і вимогам спілкування на занятті та в реальному житті; здатність взаємодіяти з ровесниками та дорослими під час виконання будь-якого завдання. Автор І. А. Зязюн досліджує явище педагогічної взаємодії як складового компонента педагогічної майстерності майбутнього вчителя й визначає «педагогічну взаємодію» як сукупність педагогічних ситуацій, тобто окремих і водночас взаємопов'язаних фрагментів педагогічної діяльності. Однак вітчизняна дослідниця О. І. Пометун у власному науковому дослідженні вводить категорійні поняття «педагогічна взаємодія» та «інтерактивна педагогічна взаємодія». На думку вченої, педагогічна взаємодія являє собою обмін діяльністю між педагогом і учнями, у якому діяльність одного зумовлює діяльність іншого.

Сучасна педагогічна наука визначає багато різноманітних форм, методів та прийомів інтерактивного навчання, які спрямовані на якісне засвоєння знань студентами, на розвиток їх розумової та творчої діяльності, виявлення вмінь та навичок критичного осмислення проблем, набуття нових якостей, які знадобляться в майбутньому розвитку самоосвіти й самореалізації особистості.

Мета статті – проаналізувати метод проектів та вплив проектної діяльності на формування іншомовної інтерактивної компетентності майбутніх філологів на заняттях з іноземної мови.

Методи дослідження. Обираючи методи для визначення ефективності проектів для формування іншомовної інтерактивної компетентності студентів, ми, у першу чергу, оцінювали ступінь їхньої необхідності та об'єктивності. Тому для досягнення поставленої мети нами було використано комплекс теоретичних і практичних методів дослідження: аналіз наукової та науково-дослідної літератури – з метою з'ясування стану вивченності досліджуваного феномену; педагогічне спостереження, аналіз і систематизація результатів

навчальної діяльності студентів, формулювання висновків та визначення напрямів подальших наукових розвідок.

Виклад основного матеріалу. Сучасна методика викладання іноземної мови велику увагу приділяє саме креативній та творчій активності студентів на заняттях і поза ними. Посилення цього процесу відбувається через упровадження інтерактивних методик, основною з яких є метод проектів.

Цей метод дозволяє студентам проявити свою самостійність у виборі джерел інформації, способу її викладу та презентації її результату. Проектна методика припускає індивідуальну роботу над певною темою, яка викликає великий інтерес у кожного учасника проекту, та спричиняє підвищену мотивовану активність студента. Студент сам обирає об'єкт дослідження й вирішує: чи обмежитися одним підручником з англійської або німецької мови, чи може звернутися до інших джерел інформації. Саме це ідеальна можливість здобувати та застосовувати знання англійської і німецької мови індивідуально й творчо, що дає студентам реальне відчуття власних досягнень та дозволяє розширити мовні навички й уміння на практиці. Застосування нових форм навчання дає можливість розширити круг творчої діяльності викладача і студентів, усвідомити нові можливості ефективного застосування різних форм роботи.

Головною метою навчання іноземної мови в сучасному виші є розвиток особистості студента, який здатен використовувати іноземну мову як засіб спілкування в діалозі різних культур. Гадаю, що практичного результату обізнаності іноземної мови досягають у процесі особистісно-комунікативного навчання, яке передбачає вирішення завдань, пов'язаних з освітою, вихованням та розвитком особистості студента.

Щоб знайти своє місце в житті та в суспільстві, студент сучасного закладу вищої освіти повинен володіти певними **якостями**:

- ✓ *гнучко та швидко адаптуватися в мінливих життєвих ситуаціях, швидко знаходити спільну мову з людьми з різними інтересами та інтелектуальними здібностями й налагоджувати взаємовідносини;*
- ✓ *самостійно та критично мислити;*
- ✓ *уміти бачити та формувати проблему, знаходити шляхи її раціонального вирішення;*
- ✓ *усвідомлювати, де і яким чином здобуті знання можуть бути використані;*
- ✓ *бути здатним генерувати нові ідеї та творчо мислити;*
- ✓ *грамотно працювати з інформацією;*
- ✓ *бути комунікабельним, контактним у різних соціальних групах, уміти працювати в колективі, у різних галузях та різних ситуаціях;*
- ✓ *уміти самостійно працювати над розвитком особистої моральності, інтелекту, культурного рівня (Бухаркіна, 2009, с. 10).*

Отже, головною стратегією розвитку світової та вітчизняної освіти є вирішення проблем розвитку особистості студента й викладача, технологізації цього процесу.

В умовах цієї парадигми освіти педагог виступає в ролі організатора всіх видів діяльності студента як компетентний консультант і помічник. Професійні знання викладача повинні бути спрямовані не просто на контроль знань, умінь та навичок студентів, але й на діагностику їх діяльності та розвитку.

Викладач іноземної мови навчає студентів способом мовленнєвої діяльності, тому можемо говорити про комунікативно-інтерактивну компетенцію як одну з головних цілей навчання іноземної мови, беручи до уваги те, що комунікативно-інтерактивна компетенція може бути сформована лише на основі лінгвістичної компетенції певного рівня.

Основною ідеєю цього підходу викладача є перенос акценту з різних видів вправ на активну мислячу діяльність студентів, яка для свого оформлення потребує володіння мовними засобами. Тому ми звернулися до методу проектів на етапі творчого застосування мовного матеріалу. Метод проектної діяльності вирішує цю дидактичну проблему й відповідно перетворює заняття іноземної мови в дискусійний та пошуковий клуб, де вирішуються дійсно цікаві, практично значущі і доступні студентам проблеми, приділяючи увагу особливості культури країни, на базі міжкультурної взаємодії. Основою будь-якого проекту є певна проблема.

Щоб вирішити цю проблему, студенти повинні не тільки знати мову, а й володіти великим обсягом різноманітних предметних знань, мати певний словниковий запас, необхідний і достатній для вирішення проблеми, володіти певними інтелектуальними, творчими й комунікативними вміннями. До перших навичок відносимо вміння працювати з інформацією, з текстом (визначати головну думку, вести пошук необхідної інформації, робити узагальнення, висновки з іншомовного тексту), аналізувати інформацію, вміння працювати з різноманітними довідковими джерелами. До творчих умінь психологи відносять вміння генерувати ідеї, вміння знаходити декілька рішень проблеми, вміння прогнозувати наслідки цього рішення. Для грамотного використання проектної діяльності потрібна певна підготовка, яка здійснюється в цілісній системі навчання і не обов'язково, щоб вона передувала роботі студентів над проектом. Підготовча робота повинна вестись постійно, систематично й паралельно з роботою над проектами.

Однією з головних цілей проекту є формування інтерактивної компетенції як «вміння студентів учитися у взаємодії».

Розвиток компетенції «вміння вчитися у взаємодії» передбачає формування у студента здатності до самостійного:

- *визначення мети діяльності;*
- *виявлення зацікавленості до навчання, докладання вольових зусиль для досягнення позитивного результату будь-якої діяльності;*

- *раціональної організації своєї навчальної праці;*
- *пошуку потрібної інформації, добір доцільних способів для розв'язання проблем;*
- *успішного встановлення взаємодії між студентами та викладачем;*
- *усвідомлення своєї діяльності і прагнення її вдосконалити через взаємодію з іншими студентами;*
- *уміння й навички самоконтролю* (Солова, 2011, с. 97).

Формується інтерактивна компетенція через користування іноземною мовою та доцільне застосування мовленнєвих навичок і норм відповідної мовної культури в процесі комунікації та міжособистісної взаємодії.

Відомо, що основною проблемою вивчення англійської та німецької мови є те, що поза заняттям студенти практично не мають можливості спілкуватися мовою. Використання проектної методики в процесі навчання дозволяє максимально ефективно застосовувати мовні знання та мовленнєві навички й поза заняттям, у вільний час, під час самостійної роботи студентів над проектом.

Виконання завдань проекту виходить за межі заняття й вимагає багато часу, але вирішує низку важливих завдань:

- студенти мають можливість здійснювати творчу роботу в межах даної теми, самостійно здобувати необхідну інформацію з різних джерел;
- у процесі роботи над проектом студенти взаємодіють один з одним та з викладачем. Викладач виступає при цьому консультантом і наставником;
- посилення індивідуальної та колективної відповідальності учасників проекту за конкретну роботу в межах проекту;
- у проекті враховуються індивідуальні інтереси та творчі здібності студентів.

В першу чергу, для підготовки студента до проектної діяльності важливим етапом було ознайомлення з методологічним підґрунтям та його можливостями. Зміст підготовки студентів включав у себе:

- 1) бесіду зі студентами (про становлення, теоретичну та практичну підготовку майбутнього професіонала; роль проектної діяльності у професійному становленні);
- 2) ознайомлення з основними поняттями теми;
- 3) розгляд етапів проектної діяльності (обговорення в групах; запис змісту діяльності на кожному етапі);
- 4) визначення перспективних напрямів роботи зі студентами з організації проектної діяльності;
- 5) обговорення алгоритму дій щодо забезпечення змісту етапів проектної діяльності;
- 6) обговорення критеріїв оцінки проекту та його захисту;

- виконання проекту (актуальність теми та запропонованих рішень, реальність, практична спрямованість та значущість роботи; обсяг та повнота розробок, самостійність, завершеність; рівень творчості, оригінальність теми, підходів, запропонованих рішень; аргументованість рішень тощо);

- захист проекту (якість доповіді, об'єм та глибина знань з проблеми, міжпредметні зв'язки; культура мовлення, манера подання матеріалу, використання наочних засобів, відчуття часу, імпровізація, утримання уваги аудиторії; готовність до дискусії, відповіді на запитання, контактність) (Солова, 2011, с. 94).

Елемент творчості робить проектну роботу дуже індивідуальною. Працюючи над проектом, майбутні вчителі провели невеличку дослідницьку роботу: шукали інформацію в книгах, спілкувалися з іншими людьми, знаходили ілюстрації, фотографували. Студенти різного рівня мовленнєвого розвитку зробили власний проект оригінально й неповторно, відповідно до рівня своїх знань та можливостей. Готуючи розповідь про своє оточення, вони усвідомлювали значення англійської та німецької мови як міжнародної. Колись вони розкажуть іноземцю про себе та свої інтереси. Зосереджуючи увагу на темі, що вивчається англійською або німецькою мовами, філологи мали можливість ознайомитися з особливостями культур англомовних та німецькомовних країн, і таким чином збагатити власне розуміння інших культур.

Для нашого дослідження ми запропонували студентам II курсу факультету іноземних мов Ізмаїльського державного гуманітарного університету підготувати спільний проект «*Traditions, customs and holidays in English-speaking countries*» та «*Traditionen, Bräuche und Feiertage in den deutschsprachigen Ländern*». Протягом навчального року, під час занять у межах ознайомлення з традиціями та звичаями англомовних народів, студентам був запропонований матеріал про свята в Англії, Шотландії, Уельсу, та німецькомовних країн Німеччині, Австрії, Швейцарії. Студенти самі обирали традицію або свято, яке їм найбільш сподобалося, та готували презентацію, яка охоплювала: історію виникнення, головні атрибути та декорації, традиції, пов'язані з його святкуванням, святкове вбрання, повсякденні звичаї.

Проект мав містити у собі такі структурні елементи:

1. Задум (проблему, що потребує вирішення й може бути вирішена наявними ресурсами).
2. Засоби реалізації задуму (вирішення проблеми).
3. Результати, одержані внаслідок здійснення задуму.

Під час проекту студенти проходили різні стадії його підготовки:

1. *Ідентифікація*, яка включає а) визначення ідеї проекту та його цілей; б) аналіз ідей та відбір кращої з них; в) попередній аналіз можливостей для здійснення проекту.

2. *Розробка.* Коли відібрана з-поміж інших ідея проекту, з'ясована його мета, розпочинається розробка – продумування технології його здійснення: Хто здійснюватиме? Якими засобами? Які матеріальні витрати необхідні? Які труднощі можуть виникнути і як їх уникнути? Як успішно виконати проект? (Солова, 2011, с. 95).

3. *Експертне оцінювання проекту.* Дуже важливо при підготовці проектів спрямувати студентів на вивчення спеціальної літератури, користуватися довідниками, провести систематичне дослідження, а потім побудувати проектну модель і презентувати її експертам.

Перший етап. У процесі дослідження ми розглянули один з таких проектів до теми «Традиції, звичаї та свята в англомовних та німецькомовних країнах». Тип проекту – дослідницький. Студентам спочатку знадобилася інформація історичного та географічного плану. Ситуація пропонується на одному із занять під час ознайомлення з традиціями та святами Англії та Німеччини. На початку обговорювалися, які аспекти треба згадати під час розповіді про традиції святкування якоїсь події. Студенти згадали про історію виникнення цього свята або звичаю, його атрибути, декорації, святкове вбрання, розваги тощо. На цьому етапі викладач дав усю необхідну лексику. Обговорення велося у формі дискутування з опорою. Питання, що були обговоренні, записані на дошці. Група ділиться на підгрупи, у якій кожний доручається підготувати своє питання.

Другий етап. Вводиться нова лексика та нові конструкції, що призначені для активного опрацювання та вживання. Після закріплення кожна група готує усне повідомлення на тему «Традиції, звичаї та свята в англомовних та німецькомовних країнах».

Третій етап. Під час наступного ознайомлення студентів з проектами вони самі задають питання в режимі студент-викладач або студент-студент, виявляючи необхідну інформацію. Під час обговорення склали словничок найбільш часто використаних слів та підібрали синоніми. На цьому етапі студентам можна запропонувати виконати спільний проект усією групою під час заняття.

Четвертий етап. Студенти в групах самі обирають традицію або свято до презентації, готують свій проект. Підготовлений матеріал студенти представляли у формі стінгазет, плакатів, ІТ-презентацій та брошюр.

Заключний етап. Кожна група захищає свій проект, аргументуючи, чому вибрали ту чи іншу країну. Учасники інших груп запитують виступаючих, намагаючись знайти недоліки в проекті. При цьому групи в ході захисту проекту можуть використовувати в якості аргументів будь-які засоби наочності, спеціально підібрані для цього випадку. На такі заняття бажано запросити експертів (інших викладачів іноземних мов або студентів з інших груп) для зовнішньої оцінки проектів.

Ця робота викликала великий інтерес серед студентської молоді, сприяла систематизації й поглибленню знань про культуру та традиції англomовних та німецькомовних країн, розвивала їх творчість, естетичний смак і вміння працювати в групах, оскільки метод проектів – це комплексний навчальний метод, який дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість студентові проявляти самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності. В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних навичок студентів, уміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, розвивати критичне та творче мислення. «Все, що я пізнаю, я знаю, для чого мені це потрібно, де і як я можу ці знання застосувати» – ось основна теза сучасного розуміння методу проектів. Проектна методика має прагматичну спрямованість на результат, який можна отримати при розв'язанні тієї чи іншої практичної або теоретично-значимої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити й застосувати у практичній діяльності. Щоб досягнути такого результату, необхідно навчити студентів самостійно мислити, знаходити і розв'язувати проблеми, залучаючи до цієї проблеми знання з різних областей, уміння прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів розв'язань. Метод проектів спонукає студентів проявити самостійність у виборі теми, джерел інформації, способі її викладання і презентації. Проектна методика спрямована на проведення колективної роботи над темою, яка викликає найбільший інтерес у кожного учасника проекту, а також породжує здорову конкуренцію між групами студентів.

Для того, аби успішно створити проект, студентам потрібно не тільки знання англійської або німецької мови, а й володіння великим обсягом різнобічних предметних знань, необхідних і достатніх для вирішення даної проблеми. Крім того, студенти мають володіти певними інтелектуальними, творчими та комунікативними вміннями.

Працюючи з групою, я ставила перед собою такі завдання:

1. Показати вміння окремого студента або групи студентів використовувати набутий дослідницький досвід, працювати самостійно та в колективі.
2. Реалізувати свій інтерес до предмета дослідження, збільшуючи знання про нього.
3. Продемонструвати рівень мовної та мовленнєвої компетентності в іноземних мовах.
4. Виявити рівень обізнаності студентів про культуру та життя англomовних та німецькомовних країн.
5. Розкрити творчий та інтелектуальний потенціал кожного студента окремо, та умови його успішної взаємодії з іншими учасниками проекту.

Основними вимогами до використання методу проекту визначено:

- наявність значимої в дослідженні, творчому плані проблеми, яка вимагає інтегрованих знань, дослідницького пошуку для її розв'язання

(наприклад, дослідження історії виникнення свят та їх святкування в англomовних країнах – *St. Patrick's Day, Thanksgiving Day, Christmas* etc., у німецькомовних країнах – *Oster, Oktoberfest, Karneval und andere*; організація віртуальних подорожей у різні країни);

- практична та теоретична значущість отриманих результатів проекту;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів на занятті з іноземних мов;
- компонентно-структурний аналіз проекту;
- використання дослідницьких методів: визначення проблеми, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, корекція, висновки.

• вибір тематики проектів у різних ситуаціях може бути різним. У курсі англійської та німецької мов метод проектів може використовуватися в межах програмного матеріалу практично з будь-якої теми, оскільки підбір тематики проводиться з урахуванням практичної значимості для тих, хто вивчає іноземну мову.

Головним завданням методу проектів є конкретне формулювання проблеми, над якою студенти будуть працювати у взаємодії в процесі роботи над темою програми.

Варто відмітити, що не всі студенти відразу й легко включаються в роботу над проектом. Не можна пропонувати завдання, які той чи інший студент не може виконати. Завдання повинні відповідати індивідуальному рівню кожного учасника проекту. Необхідно допомогти кожному студентові визначитися з конкретною темою, порадити, на що звернути увагу і як представити свої результати, аби позитивно оцінити результати та успіхи кожного учасника проекту.

Саме тут відбувається основна робота викладача іноземної мови зі своїми студентами, обговорюються проміжні результати, а також корегуються помилки у вживанні мовних одиниць. У студентів не виникає страху перед англійською або німецькою мовою, вони краще засвоюють їх логічну систему. Така робота дає велику кількість можливостей використовувати вивченні граматичні явища і структури. Без сумніву, опрацьовані в такій ситуації лексичні та граматичні одиниці англійської та німецької мови надійніше закріплюються в пам'яті студентів.

У роботі над проектом «***Traditions, customs and holidays in English-speaking countries***» на заняттях з англійської мови студенти засвоїли такий лексико-граматичний матеріал:

Words on topic «Traditions, customs and holidays in English-speaking countries»	Grammar	Main aspects for project
<i>Christmas, New Year, Easter, consecrate, reenact, attire, elusive, authentic, religious, monument, tradition, custom, origin, festival, legacy, manners, local colour, first footing, Thanksgiving Day, St. Patrick's Day</i>	<i>Degrees of comparison, Past Simple, Past Perfect, Modal verbs</i>	<i>Forms of greeting, eating customs, cultural differences, calendar customs, royal customs and ceremonies, daily life and social customs</i>

Німецькомовний проект «**Traditionen, Bräuche und Feiertage in den deutschsprachigen Ländern**» включав у себе лексику та граматику, які студенти легше засвоїли у співпраці та взаємодії між собою під час роботи над проектом.

Wörter nach Thema «Traditionen, Bräuche und Feiertage in den deutschsprachigen Ländern»	Grammatik	Hauptaspekte für das Projekt
<i>Das Fest, der Brauch, die Karneval, Ostern, der Karfreitag, der Johannistag, das Oktoberfest, Weihnachten, Silvester, feiern, religiöse, authentisch, Tatort, die Kirche, Osterhase, die Aufstellung von Jesus Christus, Neujahr</i>	<i>Präteritum, Perfect, Modalverben, Attributsätze</i>	<i>Formen der Begrüßung, Verzehr von Sitten, kulturelle Unterschiede, Kalender Bräuche, königliche Bräuche und Zeremonien, tägliches Leben und soziale Bräuche</i>

Важливою запорукою ефективної роботи над проектом є підтримання дружньої та доброзичливої атмосфери, яка спонукає студентів до спілкування та взаємодії й викликає відчуття успіху.

На третьому етапі роботи студенти працюють власне над технічним виконанням проекту, тобто над її презентацією. Використання інформаційних технологій надає проекту більшого динамізму. Студенти самі набирають свої тексти, вчаться працювати з текстовими та графічними редакторами, удосконалюють навички роботи на комп'ютері та проекторі, засвоюють використання електронних версій англо-українських, українсько-англійських та німецько-українських, українсько-німецьких словників.

Щоб підвищити мотивацію, розбудити у студентів активну діяльність, їм потрібно запропонувати цікаву і значущу проблему, бо в разі, коли студенти не залучені до активної діяльності, то будь-який змістовий матеріал викличе в них не пізнавальний, а споглядальний інтерес до предмета. Метод проектів дозволяє їм перейти від отримання готових знань до їх усвідомленого набуття. Як у медалі є два боки, так і метод проектного навчання має для студентів свої плюси і мінуси. З одного боку,

це дуже цікаве, барвисте, часто з елементами театралізації, дійство. Позитивним моментом є великий інтерес, розвиток різних здібностей і радість творчості. З іншого боку, виконання будь-якого проектного завдання вимагає більших часових витрат, зусиль, роботи з більшою кількістю джерел і виконання більших обсягів роботи. Незважаючи ні на що, більшість студентів віддають перевагу проектним завданням аніж традиційним методам роботи.

Зробивши висновки після проведення проектів, ми змогли відповісти на питання «Чому варто займатися проектною роботою?»:

- студенти самі обирають форми, напрями та види створення проектів;
- проектна робота заохочує їх до творчих експериментів і креативного мислення;
- ця робота продуктивно об'єднує студентів різних рівнів, здібностей та інтересів;
- досліджуваний вид роботи дозволяє перетворити просте заняття на справжнє дійство, де студенти яскраво презентують свій проект, або замінити звичний модульний контроль на свято творчості й фантазії.

Таким чином, ми виявили такі переваги методу проектів:

- створення комфортного навчання за рахунок того, що кожен студент може проявити себе в різній формі та різною мірою;
- підвищення інформаційної культури – розвиток навичок пошуку, збору, аналізу, синтезу і презентації інформації;
- інтеграція різних галузей;
- відсутність готових і однозначних рішень комунікативних проблем (моделювання життєвих ситуацій);
- підвищення мотивації та розвиток самостійності й ініціативи, творчих здібностей, здатності до самооцінки та самоконтролю навичок групової діяльності;
- розвиток навичок самоосвіти і самовдосконалення.

Незважаючи на плюси проектної діяльності, у процесі роботи над проектом ми відчули нестачу необхідних ресурсів. Звичайно, процес дослідження теми потребує не тільки часу, але й необхідних матеріалів чи навіть певних коштів. Нами були визначені також і недоліки проектної діяльності:

- проблему суб'єктивної оцінки творчої роботи;
- переоцінку своїх можливостей і потрапляння в стресову ситуацію через неможливість вкластися у визначені строки;
- психологічні та комунікативні проблеми: поділ групи на «тих, хто дійсно працює» та «тих, хто підлаштовується під чужу роботу»;
- технічні недоліки, які вплинули як на процес роботи, так і на кінцевий результат.

Незважаючи на деякі несуттєві недоліки, проектна робота є елементом компетентнісного підходу, який включає в себе розвиток у студентів трьох компонентів:

- уміння працювати з різними джерелами інформації;
- уміння взаємодіяти з одногрупниками та викладачем;
- уміння працювати самостійно та креативно.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, проектна робота дає нам широкий спектр діяльності як невичерпної творчості, тому ця методика буде завжди актуальною. Завдяки проектній роботі в процесі навчання стало можливим ознайомлення студентів ближче та яскравіше з культурою, традиціями та звичаями країн і національностей, що вивчаються. Ми перетворюємося з пасивних слухачів на активних учасників даних традицій, що допоможе студентам назавжди запам'ятати такі проекти та інформацію, яка в них відображена. Радимо також не забувати про таку важливу річ, як позитивне ставлення до кожного студента, заохочування, вдячність за вчасно і вдало виконану роботу, що неодмінно надихне їх на творчі злети, свіжі й неординарні ідеї.

Наприкінці будь-якого проекту слід провести певне обговорення зі студентами і обов'язково дізнатися, чи сподобалося їм працювати на задану тему, що цікавого та нового вони вивчили, які завдання виявилися більш корисними тощо. Отже, викладачеві необхідно запитати себе, чи варто було займатися даним проектом і чи повторю я цей метод ще раз.

Проектна діяльність згуртувала студентів із різними інтересами, відкрило в них нові навички й можливості їх розкрити через інтеракцію зі своїми одногрупниками, підвищила їх творчий та інтелектуальний потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бегьом, Ф. (2007). *Проект на уроці іноземної мови*. Київ: Основа (Begom, F. (2007). *Project at a foreign language lesson*. Kyiv: Osnova).
2. Бех, І. Д. (1998). *Особистісно зорієнтоване виховання*. Київ: ІЗМН (Bech, I. D. (1998). *Personally oriented education*. Kyiv: IZMN).
3. Бухаркіна, М. (2009). *Теорія та практика навчання англійської мови*. Київ (Bukharkin, M. (2009). *The theory and practice of teaching English*. Kyiv).
4. Гусельникова, Є. В. *Метод проектів на уроках англійського мови з використанням інтернет-технологій*. Режим доступу: <http://www.festival/ISeptember> (Huselnikova, Ye. V. *Method of projects at English lessons using Internet technologies*. Retrieved from: <http://www.festival/ISeptember>.)
5. Дьоміна, О. (2012). Метод проектів як засіб розвитку творчої особистості та ефективної співпраці учнів та вчителя. *Англійська мова та література*, 3, 7-10 (Diomina, O. (2012). The method of the project is development of creativity and the effectiveness of educational activities. *English language and literature*, 3, 7-10).
6. Китайгородська, І. І. (2003). Використання проектних завдань на уроках англійської мови. *Іноземні мови в навчальних закладах*, 5, 88-95 (Kitaigorodska, I. I. (2003). Use of project tasks at English lessons. *Foreign languages in education institutions*, 5, 88-95).

7. Коваленко, Є. І. (2011). Проектна технологія як засіб формування творчої особистості: історико-теоретичний аспект. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*, 3, 14-17 (Kovalenko, Ye. I. (2011). Project technology as means of forming a creative person: the historical-theoretical aspect. *Scientific notes of the National State University named after M. Gogol. Psychological and pedagogical sciences*, 3, 14-17).

8. Колкер, Я. М. (2006). *Практично-методичне навчання іноземної мови*. Київ: Видавничий дім «Шкільний світ» (Kolker, Ya. M. (2006). *Practical and methodological teaching of a foreign language*. Kyiv: Publishing House "School World").

9. Солова, В. М. (2011). Підготовка майбутнього вчителя до впровадження проектних технологій у виховну систему школи. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*, 3, 92-97 (Solova, V. M. (2011). Preparation of a future teacher for implementation of project technologies into the educational school system. *Scientific notes of the National State University named after M. Gogol. Psychological and pedagogical sciences*, 3, 92-97).

10. Тарасюк, Г. М. (2006). *Управління проектами: навчальний посібник для студентів ВНЗ*. Київ: Каравела (Tarasiuk, G. M. (2006). *Project Management: a manual for students of higher education institutions*. Kyiv: Caravela).

РЕЗЮМЕ

Сали Елена. Проектная деятельность как один из главных факторов формирования иноязычной интерактивной компетентности студентов.

В статье проанализирована проектная деятельность как основной фактор формирования иноязычной интерактивной компетентности студентов. Определены основные виды компетенций, которые составляют целостную систему образования. Рассмотрена познавательная деятельность студентов, которая выступает главным условием формирования у них креативности и творчества. Автор исследует развитие познавательной активности студентов через внедрение интерактивных методик, основным из которых является метод проектов. Проанализирован феномен «умение учиться во взаимодействии». В статье рассмотрены цели, задачи, структура и этапы проведения проектной деятельности. На примере английского и немецкого языков доказана эффективность метода проектов для формирования иноязычной интерактивной компетентности студентов вузов.

Ключевые слова: интерактивная компетентность, познавательная деятельность, метод проектов, презентация, обучение во взаимодействии, лексико-грамматический материал, структурный компонент, интеракция, идентификация.

SUMMARY

Sali Olena. Project activity as one of the main factors of forming foreign language interactive competence of students.

The article analyzes project activity as the main factor of forming foreign language interactive competence of students.. The basic types of competencies that constitute the integral system of education are determined. The cognitive activity of students is considered as the main condition for the formation of creativity in them. The author investigates development of cognitive activity of students through introduction of interactive techniques, the main of which is the method of projects. The main qualities that students must possess in order to find their place in life are highlighted. It is proved that the main idea of the teacher's interactive approach is to

shift emphasis from different types of exercises to the active thinking activity of students and their interaction with the teacher and other students, which needs to be fluent in their design. The phenomenon of "learning through interaction" is analyzed. The article deals with the purpose, tasks, structure and stages of the project activity. On the basis of the English and German languages, the effectiveness of the method of projects for the formation of foreign interactive competence of students of higher education institutions has been proved. The article reveals the main drawbacks and advantages of the project activity. The process of organizing the project method, which consists of five stages, is considered. The basic requirements for using the project method are defined. The project activity is defined as one of the elements of the communicative approach, which consists of three components. It is determined that the main task of the method of projects is a concrete formulation of the problem on which students will work with interaction in the process of studying. The study was conducted with students of the second year of the Faculty of Foreign Languages of Ismail State Humanitarian University, their task was to prepare a project "Traditions, customs and holidays in English-speaking countries" and "Traditionen, Bräuche und Feiertage in den deutschsprachigen Ländern". During the academic year as part of familiarization with traditions and customs of the English-speaking and German-speaking countries, the students were offered material about holidays in these countries. The students themselves choose tradition or celebration that they liked the most and prepared a presentation, which included: the origins, key attributes and decorations, traditions associated with its celebration, festive attire, everyday habits. The project activity has opened up new skills and opportunities for students and increased their creative and intellectual potential.

Key words: interactive competence, cognitive activity, project method, presentation, "learning through interaction", lexico-grammar material, structural component, interaction, identification.

УДК 378.22

Віталій Третько

Хмельницький національний університет

ORCID ID 0000-0003-3608-1378

DOI 10.24139/2312-5993/2018.09/306-315

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ

У статті обґрунтовано важливість інформаційно-аналітичної компетентності у професійній підготовці майбутніх економістів-міжнародників, здатних до пошуку, відбору, аналізу, переробки та структурування інформації за допомогою сучасних засобів інформаційних технологій. Визначено сутність поняття інформаційно-аналітична компетентність економіста-міжнародника, її компонентний склад і розглянуто основні проблеми щодо її формування. Проаналізовано специфіку професійної діяльності економіста-міжнародника в контексті глобалізаційних, інтеграційних процесів та вимог ринку праці. Обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування інформаційно-аналітичної компетентності економістів-міжнародників.

Ключові слова: економіст-міжнародник, компетентність, інформаційно-аналітична компетентність, формування інформаційно-аналітичної компетентності, педагогічні умови.